

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH060027
NAZWA
OBSZARU Wygon Grabowiecki

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH060027	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Wygon Grabowiecki

1.4. Data opracowania 2001-03	1.5. Data aktualizacji 2025-01
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2004-04
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2008-01
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2017-04
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MŚ z dn. 24 lutego 2017 r. w spr. soo Wygon Grabowiecki (PLH060027)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

[Powrót](#)

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

Długość geograficzna
23.5556

Szerokość geograficzna
50.8015

2.2. Powierzchnia [ha]:

8.37

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL31	Lubelskie
------	-----------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

[Powrót](#)

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
M	2608	Spermophilus suslicus			p					DD	C	B	B	C

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

[Powrót](#)

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N19	0.0
N12	100.0
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar obejmuje pas wygonu - pastwiska - ciągnącego się po obu stronach drogi gruntowej (prowadzącej z miejscowości Grabowiec-Góra do Czartori). Zlokalizowany jest na zboczu o wystawie NE. Otaczają go pola uprawne, tylko od północy przylega do zarośli okrajkowych pobliskiego lasu.

Obiekt położony jest we wschodniej części jednostki geologiczno-morfologicznej zwanej Wierzchowiną Grabowiecką. Zgodnie z podziałem fizjograficznym ta część Wyżyny Lubelskiej nosi nazwę Działów Grabowieckich. Wzgórza o charakterze działów międzydolinnych mają prawie równoleżnikowy przebieg, zgodnie z układem budujących je skał wapiennych. Teren pokryty jest zmienną co do grubości warstwą utworów czwartorzędowych, a przede wszystkim lessiem. Podatność lessu na erozję sprzyja urozmaiceniu rzeźby.

Dominującym zbiorowiskiem jest tu Poo-Festucetum rubrae i Poo-Festucetum w odmianie kserotermicznej.

4.2. Jakość i znaczenie

Rezerwat Wygon Grabowiecki o powierzchni 6,38 ha został utworzony w 1995 roku w celu ochrony kolonii susłów perełkowanych, którą uważano za „formę pośrednią” pomiędzy kolonią zwartą, a kolonią śródpolną z przewagą cech tej ostatniej (wszystkie susły występujące w kolonii mają np. łatwy dostęp do pól uprawnych). Rezerwat prawie w całości obejmuje swoim zasięgiem obszar Natura 2000 o tej samej nazwie. Wszystkie zbiorowiska roślinne w obszarze są antropogenicznego pochodzenia. Największe znaczenie w kształtowaniu się roślinności miało pastwiskowe użytkowanie wieloletniego ugoru. W środkowej części obszaru występuje murawa reprezentująca typową odmianę zespołu Poo-Festucetum. Jest to najważniejsza dla ochrony susłów fitocenoza. Na wzniesieniu lessowym w północnej części obiektu występuje zespół zbliżony składem gatunkowym do poprzedniego, jednak z wyraźnie większą liczbą gatunków kserotermicznych (z klasy Festuco-Brometea).

W 1989 roku liczba susłów została oszacowana na poziomie 550 osobników. Susły zasiedlały 3,5 ha, głównie w części środkowej rezerwatu, przy zagęszczeniu 157 os./ha. Tym samym populacja przekroczyła pojemność siedliska. Od 1991 roku liczebność populacji zaczęła się stopniowo zmniejszać, aż w 1996 r. nastąpił spodziewany drastyczny spadek liczby susłów i populacja zmalała do około 100 osobników, a w 1998 roku do 20-30 osobników. W tym roku zaprzestano prawie zupełnie wypasu krów w związku z likwidacją hodowli tych zwierząt w okolicznych miejscowościach. Od tego czasu prowadzono różne zabiegi w celu poprawy warunków siedliska, ale liczebność populacji nie miała trendu wzrostowego. W latach 2007-2010 występowało w rezerwacie już zaledwie kilka osobników. Na terenie obszaru nie zanotowano występowania susłów perełkowanych w 2013 roku. W okresie wiosennym odnotowano jedynie ślady bytowania dwóch osobników na drogach śródpolnych prowadzących do obszaru. Badania przeprowadzone w 2023 r. również nie potwierdziły występowania susłów na tym obszarze.

2608 Suszeł perełkowany *Spermophilus suslicus*

Liczebność oszacowano na podstawie średniej z raportów monitoringowych z ostatnich 10 lat prowadzonych rokrocznie na terenie ww. obszaru. Siedlisko gatunku zostało zinwentaryzowane na znacznej części obszaru. Populacja monitorowana w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Ocena populacji: C

Populacja gatunku w obszarze stanowi poniżej 2% liczebności populacji krajowej w kontynentalnym regionie biogeograficznym.

Ocena stanu zachowania: B

Stopień zachowania cech siedliska gatunku – II (elementy dobrze zachowane). W granicach obszaru

występują pastwiska na których prowadzone są koszenia oraz wypasy zwierząt gospodarskich.

Izolacja: B

Populacja nieizolowana, ale występująca na peryferiach zasięgu gatunku.

Ocena ogólna: C

Ocena stanowi wypadkową pozostałych ocen.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	A04.03		i
H	A03.02		i
H	A03.03		i
H	M01.01		b
M	M01.03		b
H	K03.04		b
M	K02.01		i
M	G01.03		o
L	J03.02.01		o
L	X		i
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	A01		o
H	A03		i
M	B		i
L	A10		i
M	A08		i
H	A04		i
M	X		b

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub		

współwłasność	0
Prywatna	0
Nieznana	100
Suma	100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

[1] Męczyński S. 1991. Występowanie susła perełkowanego (*Spermophilus suslicus* Guldenstaedt 1770) w Polsce i koncepcje jego ochrony. Ochr. Przyr. 48: 207-238.[2] Męczyński S. 1992. Suseł perełkowany, *Spermophilus suslicus* Guldenstaedt, 1770 - rozsiadlenie, ochrona, restytucja. Studia Ośr. Dok. Fizjogr. 20: 271-283.[3] Męczyński S., Styka R. 1994. Opinie o stanie zachowania populacji susłów perełkowanych w rezerwach: "Gliniska", "Hubale", "Popówka", w projektowanym rezerwacie "Suśle Wzgórza", "Wygon Grabowiecki" i na stanowiskach w miejscowościach: Gródek, Tyszowce, Myców. Opracowanie na zlecenie Woj. Kons. Przyr. w Zamościu. Msc.[4] Męczyński S., Styka R., Piskorski M. 1999. Raport o stanie populacji susła perełkowanego (*Spermophilus suslicus* Guld.) w województwie lubelskim. Sprawozdanie z inwentaryzacji stanowisk. Cz. I i II.Lublin. Msc.[5] Głowaciński Z., Męczyński S. 2001. *Spermophilus suslicus* (Guldenstaedt, 1770) suseł perełkowany. Polska czerwona księga zwierząt. Kregowce. Red. Z. Głowaciński. wyd. 2 s. 64-67.[6] Męczyński S. 2000. Suseł perełkowany *Spermophilus suslicus* Guld. w Polsce - rozsiadlenie, zmiany liczebności osobników w populacjach, zagrożenie i ochrona. Materiały VIII Ogólnopolskiej Konferencji Teriologicznej, Lublin, 25-27.IX.2000 r.[7] Męczyński S., Grądział T., Styka R., Duda P., Próchnicki K. 2001. Inwentaryzacja stanowisk susła perełkowanego (*Spermophilus suslicus* Guld.) na Zamojszczyźnie w roku 2001. Opracowanie zlecone przez Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa Lubelskiego UW. Lublin. Msc. ss. 58.[8] Męczyński S. i in 2001. Plan ochrony rezerwatu „Wygon Grabowiecki”. Biuro Woj. Konserw. Przyrody., Lublin. Msc.[9] Próchnicki K. 2012. Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Wygon Grabowiecki PLH 060027 w województwie lubelskim. RDOŚ w Lublinie.[10] Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wygon Grabowiecki PLH060027.[11] Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 15 grudnia 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wygon Grabowiecki PLH060027.[12] Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie 2013 - Raport z inwentaryzacji zwartych kolonii susła perełkowanego *Spermophilus suslicus* Guld. oraz ocena stanu jego siedlisk wpisanych na listę SOO Natura 2000 i objętych ochroną rezerwatową w Polsce,[13] Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie 2014 - Raport z inwentaryzacji zwartych kolonii susła perełkowanego *Spermophilus suslicus* Guld. oraz ocena stanu jego siedlisk wpisanych na listę SOO Natura 2000 i objętych ochroną rezerwatową w Polsce,[14] Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie 2015 - Raport z inwentaryzacji zwartych kolonii susła perełkowanego *Spermophilus suslicus* Guld. oraz ocena stanu jego siedlisk wpisanych na listę SOO Natura 2000 i objętych ochroną rezerwatową w Polsce,[15] Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie 2017 - Raport z inwentaryzacji zwartych kolonii susła perełkowanego *Spermophilus suslicus* Guld. oraz ocena stanu jego siedlisk wpisanych na listę SOO Natura 2000 i objętych ochroną rezerwatową w Polsce,[16] Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie 2018 - Raport z inwentaryzacji zwartych kolonii susła perełkowanego *Spermophilus suslicus* Guld. oraz ocena stanu jego siedlisk wpisanych na listę SOO Natura 2000 i objętych ochroną rezerwatową w Polsce,[17] Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie 2019 - Raport z inwentaryzacji zwartych kolonii susła perełkowanego *Spermophilus suslicus* Guld. oraz ocena stanu jego siedlisk wpisanych na listę SOO Natura 2000 i objętych ochroną rezerwatową w Polsce,[18] Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie 2020 - Raport z inwentaryzacji zwartych kolonii susła perełkowanego *Spermophilus suslicus* Guld. oraz ocena stanu jego siedlisk wpisanych na listę SOO Natura 2000 i objętych ochroną rezerwatową w Polsce,[19] Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie 2021 - Raport z inwentaryzacji zwartych kolonii susła perełkowanego *Spermophilus suslicus* Guld. oraz ocena stanu jego siedlisk wpisanych na listę SOO Natura 2000 i objętych ochroną rezerwatową w Polsce,[20] Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie 2022 - Raport z inwentaryzacji kolonii zwartych susła perełkowanego *Spermophilus suslicus* Guld. oraz ocena stanu jego siedlisk wpisanych na listę SOO Natura 2000 i objętych ochroną rezerwatową w Polsce,[21] Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie 2023 - Raport z inwentaryzacji kolonii zwartych susła perełkowanego *Spermophilus suslicus* Guld. oraz ocena stanu jego siedlisk wpisanych na listę SOO Natura 2000 i objętych ochroną rezerwatową w Polsce.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

[Powrót](#)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL02	73.1				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL02	Wygon Grabowiecki	*	73.1

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

[Powrót](#)

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie
Adres:	Polska Bazylianówka 46 20-144 Lublin
Adres e-mail:	sekretariat@lublin.rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒	Tak	Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 18 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wygon Grabowiecki PLH060027 Link: https://edziennik.lublin.uw.gov.pl/legalact/2014/2334/
		Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 15 grudnia 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wygon Grabowiecki PLH060027 Link: https://edziennik.lublin.uw.gov.pl/legalact/2014/4499/
☐	Nie, ale jest w przygotowaniu	
☐	Nie	

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH060027

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--